

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ ՀԻՄՆԱԴԻՐԱՄ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2018

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	2
ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ՈՒՂԵՐՁԸ	4
ՄԵՐ ՄԱՍԻՆ	5
ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ ԵՎ ԴԻԱԿՈՆԻԱ	9
ԴԻԱԿՈՆԻԱ ԵՎ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԻՄԱՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	14
ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻՆ	17
ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՁՈՐԱՑՈՒՄ	22
ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՈՒՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ	25
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ	27

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

- ԱՀՀ - ԱՄՔՈՐ Հայաստան բարեգործական հիմնադրամ
- ԵՀԽ - Եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդ
- ԶԼՄ - Զանգվածային լրատվության միջոցներ
- ԷԿԼՕՖ ՈւՎԿ - ԷԿԼՕՖ ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն
- ԾՑԿ - ծրագրային ցիկլի կառավարում
- ԿԶՆ - Կայուն զարգացման նպատակներ
- ԿՀ - Կարողությունների հզորացում
- ՀԱԵ - Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցի
- ՀՀ - Հայաստանի Հանրապետություն
- ՀԿ - Հասարակական կազմակերպություն
- ՀԿՍ - Հայաստանյան Կլոր սեղան հիմնադրամ
- ՔՀԿ - Քաղաքացիական հասարակության կազմակերպություն

ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ՈՒՂԵՐՁԸ

2018թ. գարունը Հայաստանի բոլոր քաղաքացիների համար կարևոր ժամանակաշրջան էր, քանի որ սկսվեց թավշյա հեղափոխությունը, երբ զանգվածային, բայց խաղաղ ցույցերի և բողոքի ակցիաների արդյունքում, իշխող կուսակցությունը և նրա անդամները հրաժարական տվեցին, և ցուցարարներն իշխանության եկան:

Այդ ժամանակից ի վեր մենք ականատես ենք լինում կառավարության և խորհրդարանական կառույցների, կառավարության և հասարակ մարդկանց միջև հարաբերություններում բազմաթիվ փոփոխությունների: 2018թ. ավարտին տեղի ունեցան խորհրդարանական ընտրություններ, որոնք առաջին անգամ վերջին քսան տարիների ընթացքում ընդունվել են որպես արդար և ներկայացուցչական տեղական և արտասահմանյան դիտորդների կողմից, երկրի բոլոր քաղաքական ուժերի և Հայաստանի ժողովրդի կողմից: Ինչպես են այդ փոփոխություններն ազդել Հայաստանյան Կլոր սեղանի ծրագրերի և աշխատանքի վրա: Բացի այն, որ այս փոփոխությունները ողջունել են մեր գործընկերները, ՀԿՍ-ի անձնակազմը և ընդհանրապես Կլոր սեղանը, սկսեցին ավելի շատ ուշադրություն դարձնել ծրագրերի մասնակցային և թափանցիկության տարրերին, ավելի ենք կենտրոնացել Հայաստանի բնակչության խոցելի մասի կարիքների վրա: Մենք ավելի զգայուն գենդերային ռազմավարություն ենք որդեգրել, ավելի շատ ուշադրություն ենք դարձնում երիտասարդների համար աշխատատեղերի ստեղծմանը, Հայաստանում փախստականների տնտեսական և սոցիալական ինտեգրմանը:

2018թ. մեզ համար կարևոր էր նաև, քանի որ մեր աշխատանքում ներառեցինք ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայում 2016թ. Հայաստանի և բազմաթիվ այլ երկրների կողմից հաստատված Կայուն զարգացման նպատակների մասին տեղեկատվության տարածումը: Կայուն զարգացման նպատակները ավելի ու ավելի կարևոր են դառնում աշխարհի շատ եկեղեցիների դիակոնիկ գործունեության և հովվական խնամքի ծրագրերում: Այս իմաստով հայկական եկեղեցիները բացառություն չեն կազմում: **Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ** դաշինքի մեր գործընկերների տեղեկատվական աջակցությամբ՝ կազմակերպեցինք «Կայուն զարգացման նպատակները և եկեղեցին» առաջին քննարկումը, որին հաջորդեց Հայաստանում Կայուն զարգացման նպատակների իրականացման գործում եկեղեցու դերի մասին համաժողովը: 2019թ. մենք նախատեսում ենք կազմակերպել հերթական քննարկումները Եկեղեցու առաջնորդների, սոցիալական կենտրոնների և ՀՀ կառավարության և ՀԿՍ-ի աշխատակազմի ներկայացուցիչների հետ՝ բոլոր 17 Կայուն զարգացման նպատակներում մեր ապագա ծրագրերի առաջնահերթ ուղղություններն ընտրելու համար:

Մենք կշարունակենք մեր աջակցությունը եկեղեցաին սոցիալական կենտրոններին՝ դրանք առավել ներառական դարձնելու, համայնքային շահերի պաշտպանության աշխատանքն առաջնային դարձնելու և կայունության ավելի բարձր մակարդակի հասնելու գործում:

Կարեն Նազարյան

ԵՀԽ հայաստանյան Կլոր սեղան հիմնադրամի գործադիր տնօրեն

ՄԵՐ ՄԱՍԻՆ

Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հայաստանյան միջեկեղեցական բարեգործական Կլոր սեղան հիմնադրամը (Հայաստանյան Կլոր սեղան հիմնադրամ կամ ՀԿՍ) 1997թ. Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կողմից հիմնադրած էկումենիկ կազմակերպություն է՝ մասնակցությամբ Հայ Կաթողիկէ և Ավետարական Եկեղեցիների: Եկեղեցու և աշխարհիկ հասարակական կազմակերպությունների հետ սերտ համագործակցելով, ՀԿՍ-ն աշխատում է ակտիվորեն նպաստել աղքատության հաղթահարմանը, եկեղեցու ներգրավմանը սոցիալական աշխատանքի մեջ, Հայաստանում և Արցախում քաղաքացիական հասարակության զարգացմանը: Հիմնադրամի գործունեությունը հիմնականում ներառում է հետևյալ ռազմավարական ուղղությունները՝

- Համապարփակ համայնքային զարգացում և դիակոնիա
- Քաղաքացիական հասարակության կարողությունների հզորացում
- Երկխոսության խթանում հանուն տարածաշրջանային խաղաղության
- Պատրաստվածություն և արձագանքում արտակարգ իրավիճակներին

ԱՌՎԲԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հիմնվելով քրիստոնեական արժեքների և մարդու իրավունքների վրա՝ խթանել դրական փոփոխությունները Հայաստանի ժողովրդի կյանքում դիակոնալ, զարգացման ու մարդասիրական ջանքերի, նաև համայնքների, եկեղեցիների ու քաղաքացիական հասարակության հզորացման միջոցով:

ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ

Արժանապատիվ կյանք Հայաստանի խոցելի խմբերի և անտեսված համայնքների համար:

ՄԵՐ ԱՐԺԵՔՆԵՐԸ

ՀԿՍ-ն կարևորում է քրիստոնեական հիմնարար արժեքները՝ սիրո, հավատի և հույսի ուժեղ արտահայտությամբ: Հիմք ընդունելով աստվածաշնչային հավատը, որ մարդիկ ստեղծված են Աստծո պատկերով ու նմանությամբ և նրանց պետք է հավասար վերաբերվել, ՀԿՍ-ն իր գործունեության մեջ հավատարիմ է հետևյալ առաջնորդող սկզբունքներին.

- Խթանել մարդու իրավունքները և հիմնարար ազատությունները,
- Իրազարգացում հասարակության խոցելի խմբերի կարիքների նկատմամբ,
- պահպանել շրջակա միջավայրը,
- ապահովել հաշվետվողականություն, թափանցիկություն և մասնակցություն, փոխադարձ վստահություն, անկողմնակալություն և հետևողականություն
- հասնել գործունեության բարձր արդյունավետության և ազդեցության,
- շարունակաբար գնահատել մատուցվող ծառայությունների որակը, նրանց արդյունքները և ազդեցությունը և, եթե կարիք կա, կատարել անհրաժեշտ փոփոխություններ,

- խրախուսել թիմային աշխատանքը և համագործակցությունը:

ՀԿՍ-Ի ԱՆԴԱՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

- Արևելյան Եվրոպան ընդդեմ ՁԻԱՀ-ի ցանց,
- Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինք (ACT Alliance),
- Եվրադիակոնիա,
- Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի հավատքահեն կազմակերպություններ և ՄԱԲՀ –ի համագործակցության ցանց,
- Կրոնների և բնապահպանության դաշինք,
- Ինտերդիակ:

ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՆԵՐԸ ԵԿԵՂԵՑԻ

- Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցի,
- Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցի,
- Հայ Ավետարանական Եկեղեցի:

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀԿ-ՆԵՐ

- «ԱՄՔՈՐ» Հայաստան բարեգործական հիմնադրամ,
- «Արևի երեխաներ» երեխաների առողջության և զարգացման կենտրոն ՀԿ,
- «Բոլոր սար» ՀԿ,
- «Կանաչ արահետ» ՀԿ,
- «Հալեպ» հայրենակցական բարեսիրական ՀԿ,
- Հայաստանի աստվածաշնչային ընկերություն,
- «Հայկական Կարիտաս» բարեսիրական ՀԿ,
- «Շեն» ԲՀԿ,
- «Ջրվեժի երիտասարդներ» կրթամշակութային ՀԿ,
- «Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող կենտրոն» ՀԿ,
- «Քրիստոնյա կանանց ֆորում» ԲՀԿ,
- «Ուսանողական Զոկատների Հանրապետական Շտաբ - Կամավորական աշխատանքների ծառայություն» ՀԿ:

ԱՅԼ

- Գևորգյան հոգևոր ճեմարան,
- Երևանի պետական համալսարանի աստվածաբանության ֆակուլտետ,
- Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա,
- ՀՀ Կառավարության բարեգործական ծրագրերի համակարգման հանձնաժողով,
- ՀՀ-ում ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի, տուբերկուլյոզի և մալարիայի դեմ ուղղված միջոցառումները համակարգող հանձնաժողով (ՄՀՀ):

ԱՐՏԱՍԱՐՄԱՆՅԱՆ ԳՈՐԾՆԿԵՐՆԵՐ՝

- Բողոքական եկեղեցիների բարեփոխումների աջակցության հիմնադրամ (F.A.P.),
- Դանիական եկեղեցական օգնություն (DanChurchAid),
- Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինք (ACT Alliance),
- Եվրադիակոնիա,
- Հաց աշխարհի համար (BftW),
- Մալթայի Ինքնիշխան Մարտական Ուխտ,
- Միավորված Ազգերի Կազմակերպության Բնակչության Հիմնադրամ (UNFPA),
- Շվեդիայի եկեղեցի,
- Շվեյցարիայի բողոքական եկեղեցիների միություն (HEKS-EPER),
- Նորվեգական եկեղեցական օգնություն:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ 2018 Թ.

Անուն	Ներկայացում
1. Գերաշնորհ Տ. Մկրտիչ եպս. Պրոշյան (տարեվերջին փոխարինել է Գերաշնորհ Տ. Մուշեղ եպս. Բաբայանը)	Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցի, Խորհրդի նախագահ
2. Տ. Վահրամ քին. Մելիքյան	Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցի
3. Տ. Պարույր քին. Ավետիսյան	Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցի
4. Տ. Կոմիտաս Դավեյան	Հայ Կաթողիկե Եկեղեցի
5. Պր. Հարութ Ներսեսյան	Հայաստանեաց Ավետարանական Եկեղեցի
6. Տիկ. Գոհար Գրիգորյան	ԱՄՔՈՐ Հայաստան բարեգործական հիմնադրամ
7. Պր. Հայկ Մինասյան	«ՇԵՆ» ԲՀԿ Հայաստան

ԱՆՈՒՆ	ՊԱՇՏՈՆ
1. Կարեն Նազարյան	Գործադիր տնօրեն
2. Լուսինե Աղաջանյան	Ադմինիստրատիվ օգնական
3. Էլմիրա Մադոյան	Գլխավոր հաշվապահ
4. Ծովինար Մանվելյան	Հաշվապահ
5. Ալլա Սարգիսովա	Ծրագրերի պատասխանատու
6. Կարինե Բաղդասարյան	Ծրագրերի պատասխանատու
7. Կարինե Քոչարյան	Ծրագրերի պատասխանատու
8. Լիաննա Մխիթարյան	Ծրագրերի պատասխանատու
9. Ռուբինա Դևրիկյան	Ծրագրերի պատասխանատու
10. Ծովինար Ղազարյան	Ծրագրերի պատասխանատու
11. Հարություն Կարապետյան	Ծրագրերի պատասխանատուի օգնական
12. Դավիթ Մուրադյան	Հանրային կապերի պատասխանատու
13. Մելանի Կրեբս	Հաց աշխարհի համար կազմակերպությունից ՀԿՍ գործուղված մասնագետ
14. Դավիթ Աթաբեկյան	Իրավաբան
15. Լիլյա Թոթոյան	SS ադմինիստրատոր
16. Խաչատուր Տեր-Ավետիսյան	Օգնական/ վարորդ
17. Սվետլանա Գաբրիելյան	Տնտեսուհի

ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ ԵՎ ԴԻԱԿՈՆԻԱ

No	ԾՐԱԳՐԵՐ
Ա.	Համայնքային զարգացում
Բ.	Դիակոնիա և արժեքների վերաիմաստավորում

Համապարփակ համայնքային զարգացման (ՀՀԶ) ռազմավարական ուղղության աշխատանքներն անդրադարձել են ընչազրկության և արտագաղթի խնդիրներին Հայաստանի Հանրապետության աղքատության բարձր ցուցանիշ ունեցող մարզերում: ՀՀԶ-ն ներառում է երկու հիմնական հատվածներ՝ համայնքային զարգացման կենտրոններ և համայնքի կայունության և համախմբման ծրագրեր, ինչպես նաև մի բաղադրիչ ևս՝ դիակոնիա և արժեքների վերաիմաստավորում:

2018թ. Կլոր սեղանն աջակցել է համայնքային զարգացման տասնմեկ կենտրոնների, նրանց բազմաբնույթ ծրագրերին տրամադրել է ֆինանսավորում և նպաստել կարողությունների զարգացմանը՝

բնակչությանը բազմաբնույթ ծառայություններ մատուցելու համար: Կենտրոնները համագործակցում են քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հաստատությունների հետ՝ ծառայելու ինչպես իրենց, այնպես էլ հարևան համայնքների բնակչությանը:

Ծրագրերն իրականացվել են Արագածոտնի (Աշտարակ և Սաղմոսավան), Արմավիրի (Գայ և Քարակերտ), Գեղարքունիքի (Գավառ և Վարդենիս), Կոտայքի (Ջրվեժ), Լոռու (Վանաձոր և Մեծավան), Շիրակի (Գյումրի) և Տավուշի (Իջևան) մարզերում: Մեծավանի և Սաղմոսավանի նորաստեղծ կենտրոններն առաջին քայլերն են անում՝ զարգացնելու տեղական կարողությունները իրենց համայնքներում փոփոխություններ իրականացնելու նպատակով:

Համայնքների կայունության և համախմբման նպատակով իրականացվել է 12 ծրագիր, որոնք կենտրոնացել են համայնքների որոշակի կարիքների վրա և նպաստել են դրանց լուծմանը բազմակողմ համագործակցության միջոցով:

ՀՀ Ծրագրերը տարաբնույթ միջոցներով նպաստել են բնակչության սոցիալական ներգրավվածությանը և տնտեսական վիճակի բարելավմանը, նպաստել հոգևոր վերանորոգությանը, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի պահպանությանը:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ

Բնակչության տնտեսական զարգացմանն ուղղված գործողությունները ներառում են՝

- Աշտարակի, Գայի, Գավառի, Գյումրու, Իջևանի, Ջրվեժի, Քարակերտի, Մեծավանի, Սաղմոսավանի, Վանաձորի, և Վարդենիսի համայնքային կենտրոններում մասնագիտական ուսուցումներին և ուսումնական խմբակներին մասնակցել են 712 մարդ՝ (65% կանայք և աղջիկներ)՝ աշխատաշուկայում նրանց մրցունակության բարձրացման, զբաղվածություն և ինքնազբաղվածություն ապահովելու նպատակով: Երիտասարդների և մեծահասակների համար իրականացվել են համակարգչային գրագիտության, կարի, շուղագործության, հելոնագործության, մաքրամեի, բատիկայի, ասեղնագործության, գորգագործության, թաղիքագործության, վարսահարդարման, դիմահարդարման, խոհարարության, սեղանի ձևավորման և բազմաթիվ այլ օգտակար հմտությունների ուսուցումներ: Փոքրածավալ ծրագրերի իրականացումը նպաստել է համայնքների հզորացմանը և կայունությանը, օրինակ՝ մեղվապահական ծրագրերը Տավուշի սահմանամերձ համայնքներում: Ակնաղբյուր և Կայանավան գյուղերում 20 ընտանիք ստացել է մեղվափեթակներ, Իջևանի ենթաշրջանի 450 մեղվապահների համար հասու է եղել մեղրի արտադրության վերաբերյալ մասնագիտական խորհրդատվություն:
- Շահառուների և համայնքային զարգացման կենտրոնների կայունությանը նպաստել է արտադրանքի և ծառայությունների վաճառքը: Եկամուտների դիվերսիֆիկացված աղբյուրները հիմք են դարձել ընթացիկ ծրագրերը շարունակելու և նոր նախագծերի մեկնարկի համար Աշտարակի, Գայի, Գավառի, Գյումրիի, Իջևանի, Ջրվեժի, Քարակերտի և Վարդենիսի կենտրոններում: Գավառի կենտրոնի ծնողական խորհրդի նախաձեռնությամբ ստեղծված Կայուն զարգացման ֆոնդն օգտագործվել է էքսկուրսիաներ կազմակերպելու, նյութեր գնելու ու այլ նպատակների համար:
- ՀԿՍ-ն անդրադարձել է նաև համայնքային կենտրոններին կից փոքր սոցիալական ձեռնարկությունների և միկրո ծրագրերի ոլորտին, ուսումնասիրել դրանց ներուժը, ինչպես օրինակ՝ «Մեղրատուն» ծրագրի միջոցով իրականացվել է մեղրի վաճառքի ծրագրի ընդլայնումը, իսկ վաճառքը կազմակերպվել է սեփական փոքր խանութում:
- Կենտրոններն ակտիվորեն մասնակցել են պետական և եկեղեցական տոնակատարությունների ընթացքում տարբեր մարզերում կազմակերպված ցուցահանդես-վաճառքներին (օրինակ՝ Գավառում Անկախության օրը, Երևանում ՄԱԿ-ի գրասենյակում սուրբծննդյան տոնավաճառներին և այլն): ՀԿՍ-ն աջակցել է ծրագրերին՝ մասնակցելու «Գյուղական կյանք և ավանդույթներ» ամենամյա փառատոն-տոնավաճառին Երևանում:

- Մասնագիտական դասընթացների շրջանավարտներին օգնել է աշխատանք գտնել համագործակցությունը տեղական իշխանությունների, գործարարների և զբաղվածության ծառայությունների հետ, օրինակ՝ Իջևանում, Գյումրիում, Աշտարակում և Վանաձորում: Ավելին, Գյումրիի կենտրոնը բուհերի ուսանողներին հրավիրում է իրենց մոտ մանկավարժական և սոցիալական աշխատանքի պրակտիկա անցնել:
- Եվ արվեստների, և մասնագիտական դասընթացները մեծապես նպաստել են դասընթացների մասնակիցների մասնագիտական կողմնորոշմանը: Տարբեր դասընթացների մասնակիցներ շարունակել են իրենց կրթությունը քոլեջներում և համալսարաններում:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Բնակչության սոցիալական ներգրավվածությանն ուղղված գործողությունները ներառել են՝

- Ոչ ֆորմալ կրթության հասանելիությունը գրեթե բոլոր նախագծերի ուշադրության կենտրոնում է եղել: Իջևանի, Գայի, Քարակերտի, Գյումրիի, Գավառի, Վարդենիսի, Զովեժի, Աշտարակի, Վանաձորի, Մեծավանի սոցիալական կենտրոններում կազմակերպվել են նկարչություն, կավագործություն, թատերական, երգեցողություն, ասեղնագործություն, պարի և այլ խմբակներ:
- Քաղաքացիական կրթություն զարգացման տարբեր բնագավառներում, ինչպիսիք են համայնքի մոբիլիզացումը, մարդու և երեխայի իրավունքները, ծնողավարության հմտությունները, գենդերային բռնությունը շարունակվել է նաև 2018թ.-ին: Գյումրիում 59 մարդ մասնակցել է ընտանեկան բյուջետավորման և եկամուտների կառավարման դասընթացին, Գավառի կենտրոնում 22 երիտասարդ մասնակցել են «Աստվածաշունչը և բռնությունը» քննարկումներին:
- 2018թ. ամառային էկոմենիկ ճամբարում հավաքվել էին տարբեր եկեղեցիներ ներակայացնող 40 աղջիկներ՝ մասնացելու տիկնիկագործության, ասեղնագործության, գորգագործության, ազգային պարերի համատեղ դասընթացներին, ինչպես նաև էքսկուրսիաների, սեմինարների ու քննարկումների Հայաստանյայց Առաքելական, Հայ Կաթողիկե, Հայ Ավետարանական և Ասորական եկեղեցիների հոգևորականներին հետ:
- Սոցիալական ներգրավվածության և իրազեկման կարևորագույն բաղադրիչներից են եղել այցելությունները պատմական և այլ տեսարժան վայրեր, ինչպես նաև մասնակցությունը ցուցահանդեսների և փառատոների: Կենտրոնների երգչախմբերն ու պարային խմբերն ակտիվորեն մասնակցել են համայնքային իրադարձությունների և տարբեր տեղական, մարզային կամ հանրապետական միջոցառումների: Օրինակ, Գավառի կենտրոնը հոկտեմբերի 7-12 մասնակցել է Երևանում բացված է Ֆրանկոֆոն ավանի ցուցահանդես վաճառքին, որը կազմակերպվել էր Ֆրանկոֆոնիայի գագաթնաժողովի շրջանակներում, նույն կենտրոնի նկարչական խումբը մասնակցել է ՄԱԿ-ի ՄԱԶԾ-ի «Իմ սիրուն ագարակը» նկարչական մրցույթին, որի եզրափակիչ փուլը տեղի է ունեցել Երևանիում ՄԱԿ-ի շենքում:
- 165 կամավորներ Հայաստանից և այլ երկրներից վերանորոգել և բարելավել են տարբեր հաստատությունների շինություններ, դրանց շրջակայքը, ինչպես նաև իրականացնել կրթական և մշակութային աշխատանք հատուկ հաստատությունների 450 երեխայի համար: Խոցելի ընտանիքների երեխաների համար Ամանորի ու Սուրբ Ծննդյան տոնակատարություններին մեծապես աջակցել են Կլոր սեղանը, սոցիալական կենտրոնները, ինչպես նաև կամավորներ:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋՎԱՅՐԻ ՊԱՅՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բնապահպանական խնդիրներին անդրադարձել ենք մի շարք միջոցներով՝ քննարկումներ, իրազեկության բարձրացում, ծառատունկ, այգիների խնամք, աղբահավաքություն, աշխատանքում բնախնա պրակտիկա ներմուծելը, ինչպիսին է օրինակ ապակյա և պլաստիկ շշերից, օգտագործած տոպրակներից ու թղթից օգտակար իրեր պատրաստելու դասընթացները երիտասարդների և կանանց համար Աշտարակի կենտրոնում:

Գորգագործության դաս Իջևանի Արևիկ սոցիալական կենտրոնում

Էկումենիկ ճամբարի միջոցառում
Ծաղկաձորում

Գյումրիի սոցիալական կենտրոնում

Դասընթացավարների համար
համակարգչային գրագիտության
ուսուցում Սաղմոսավանի կենտրոնում

Աշնան թեմայով միջոցառում
Գավառի սոցիալական կենտրոնում

Հոգևոր զրույցներ Վանաձորի
սոցիալական կենտրոնում

Գայ գյուղի սոցիալական կենտրոնի երիտասարդները պատարագի ժամանակ

Ձեռքի աշխատանքի դաս Քարակերտի կենտրոնում

Աշտարակի սոցիալական կենտրոնի ձեռագործ աշխատանքների վաճառք

Հանդիպում մեղվապահների հետ Բերքաբեր համայնքում

ՀՈԳԵՎՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

Հոգևոր վերանորոգության աշխատանքներից են հոգևոր ու հոգեբանական խորհրդատվության և խնամքի ապահովումը, եկեղեցական տոներին կազմակերպած համայնքային միջոցառումները, Աստվածաշնչի ուսումնասիրություններն ու քննարկումները և այլն: Օրինակ՝ Վանաձորում 40 նորապսակ և ամուսնալուծված ընտանիքների տրամադրվել է հովվական խնամք և խորհրդատվություն: Ուխտագնացությունները երեխաներին, երիտասարդներին և մեծահասակներին ծանոթացրել և տեղեկություններ են տվել հոգևոր ու պատմական վայրերի և իրադարձությունների մասին:

ԴԻՎԱՆՆԻԱ ԵՎ ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԻՄԱՍՏԱՎՈՐՈՒՄ

Արդեն մեկ տասնամյակ ՀԿՍ-ն ՄԱԿ-ի Բնակչության հիմնադրամի հետ համագործակցությամբ իրականացնում է Հայաստանում գենդերային և ընտանեկան բռնությունների կանխարգելմանն ուղղված ծրագրեր: Նախորդ փուլերում ծրագրի շրջանակներում շարունակական վերապատրաստումներ են իրականացվել Հայ Առաքելական Եկեղեցու հոգևորականների և աշխարհիկ աշխա-

տակիցների համար, որպեսզի նրանք իրականացնեն ընտանիքում բռնության առաջնային կանխարգելում՝ բարձրացնելով մարդկանց իրազեկությունը համայնքներում և ՀՀ բանակում, ինչպես նաև տրամադրելով անհատական, զույգի և ընտանեկան խորհրդատվություն: 2018թ. սկզբից, երբ ուժի մեջ մտավ ՀՀ օրենքը Ընտանիքում բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգնման մասին, ծրագրի առաջնային ուղղություններից ու նպատակներից մեկը դարձավ ընտանեկան բռնության (ԸԲ) զոհերին ու բռնությունից տուժածներին որակյալ ու հետևողական խորհրդատվական ծառայությունների կազմակերպումը: Տարվա ընթացքում Արագածոտնի, Տավուշի ու Շիրակի մարզերում ՀԱԵ հոգևորականներն իրականացրել են բարոյափոխության աջակցություն ԸԲ զոհերին ու ընտանիքի անդամներին, որտեղ հնարավոր է՝ առողջացման գործընթացի մեջ ներգրավելով նաև բռնարարին: ԸԲ խնդիրներով ընտանիքների հետ աշխատանքում մասնակցել են նաև համապատասխան մարզերում գործող Թեմերին կից սոցիալական կենտրոնների սոցիալական աշխատողները՝ համագործակցելով ԸԲ հարցերում մասնագիտացած հոգեբանների հետ: Ծրագրի ծառայություններից տարվա ընթացքում օգտվել է ավելի քան 1900 մարդ. շուրջ 870 հոգի մասնակցել է իրազեկության բարձրացման հանդիպումներին, մոտ 260 հոգի ստացել է խորհրդատվություն և աջակցություն, 310 նորաստեղծ ընտանիքներ ստացել են ընտանեկան արժեքների և ընտանեկան առողջության վերաբերյալ խորհրդատվություն, ինչպես նաև 470 զորակոչիկ և զինծառայողներ մասնակցել են իրազեկման և խորհրդատվական հանդիպումներին ՀՀ զորամասերում:

Ընտանիքում բռնությունն ունի բարդ ու բազմակողմանի բնույթ, որը պահանջում է համակողմանի մոտեցում: Այս նպատակով Եկեղեցին և ՀԿՍ-ն ներկայացված են միջ-սեկտորային աշխատանքային խմբերում՝ ուղղված բազմամասնագիտական գործնական մեխանիզմների մշակմանը, որն ընդգրկում է տարբեր մասնագիտություններ ու հաստատություններ՝ սոցիալական աշխատողներից մինչև իրավապահ մարմինները: Համագործակցության զարգացման և խթանման նպատակով տարեվերջին իրականացվեց համաժողով, որը միտված էր քննարկելու հնարավոր համագործակցությունը համայնքներում ծառայող քահանաների և ընտանիքի ու անչափահասների հարցերով զբաղվող տեղի ոստիկանության միջև: Եկեղեցին ներկայացնում էին Նաթան արք. Հովհաննիսյանը, Բագրատ եպս. Գալստանյանը և մի քանի տարիների ընթացքում ծրագրի աշխատանքների մեջ ներգրավված քահանաները: ՀՀ Ոստիկանությունը ներկայացնում էր Ոստիկանության անչափահասների իրավունքների պաշտպանության և ընտանիքում բռնության դեմ պայքարի վարչության պետ, ոստիկանության գնդապետ Նելլի Դուրյանը և ոստիկանության աշխատակիցներ ծրագրի մեջ ընդգրկված մարզերից: Համաժողովի ընթացքում քննարկվեցին ընտանիքում բռնության դեմ պայքարի ռազմավարությունն ու համագործակցության մեխանիզմները, Եկեղեցու և Ոստիկանության միջև արդյունավետ գործակցության համաձայնություն ձեռք բերվեց, որը պետք է ամրապնդվի ԸԲ հարցերի շուրջ գործնական պայմանավորվածությունների ձեռքբերմամբ՝ արդեն համայնքների մակարդակում:

Դասընթաց հոգևորականների և սոցիալական աշխատողների համար ընտանեկան բռնության զոհերի հետ աշխատանքի հոգեբանական նրբությունների վերաբերյալ

Ընտանիքում բռնության վերաբերյալ ՀՀ օրենքի կիրարման մեխանիզմների վերաբերյալ քննարկում

«Կայուն զարգացման նպատակները և Եկեղեցին» համաժողով

«Կայուն զարգացման նպատակները և Եկեղեցին» համաժողով

«ԼադՅա» ուսումնական ծրագրի ուսուցանում ուսուցանողների համար

ՀԿ-ների և եկեղեցապետ քՀԿ-ների համար ուսումնական ծրագիր՝ ծրագրային ցիկլի կառավարում

Տարեվերջին Շողակաթ հեռուստաալիքով հեռարձակվեց հեռուստաքննարկում ԸԲ խնդիրների շուրջ՝ Նաթան արք. Հովհաննիսյանի և գնդապետ Նելլի Դուրյանի մասնակցությամբ: Հեռուստաքննարկումը արտացոլում էր իրավապահ մարմինների գործառույթի իրականացման մեխանիզմներն ու առկա բացերի վերաբերյալ հասարակության մտահոգությունները և Եկեղեցու դերը՝ ԸԲ կանխարգելման և ընտանիքի անդամների միջև հաշտեցման հարցում:

Մոտ 60 հոգի մասնակցեցին ՀԿՍ -ում կազմակերպած «Կայուն զարգացման նպատակները և Եկեղեցին» թեմայով համաժողովին և դրան հաջորդած աշխատաժողովին, որը կազմակերպվել էր մարտի սկզբին: Համաժողովի հիմնական զեկուցող Յորգեն Թոմսենը (Դանիական եկեղեցական օգնություն կազմակերպություն) ներկայացրեց եկեղեցիների կողմից իրականացվող զարգացման աշխատանքների համակարգման գործընթացը ըստ ԿԶՆ ցուցանիշների: Աշխատաժողովի ընթացքում մասնակիցները (ՀԱԵ թեմեր, սոցիալական կենտրոններ, ՀԿՍ աշխատակիցներ) քարտեզագրեցին իրենց գործունեության այն մասերը, որոնք նպաստում են ԿԶՆ-ների իրականացմանը:

«ԼադՅա» անձնական զարգացման ծրագիրն ուղղված է դեռահասների ընդհանուր զարգացմանը, հատկապես թիրախավորելով ռիսկային վարքագծերը, ինչպիսիք են ծխելը, ալկոհոլի և թմրամիջոցների օգտագործումը, բռնությունը և այլն՝ խթանելով հարգանքի, սիրո, պատասխանատվու-

թյան արժեքների գիտակցումն ու զարգացումը: 2018թ. ընթացքում Հայ Առաքելական Եկեղեցու Հայորդաց տների 15 ուսուցիչներ մասնակցեցին «Ուսուցանում ուսուցանողների համար» դասընթացին, այնուհետև իրականացրեցին ծրագիրը՝ Հայորդաց տների սաների համար:

Դիակոնիայի այլ ծրագրերի մեջ էին Գևորգյան ճեմարանի 30-ից ավելի ուսանողների, ինչպես նաև քահանաների համար կարճաժամկետ ուսուցման դասընթացների մասնակիցների համար կազմակերպած թեմատիկ պարապմունքները, որոնց նպատակն էր դիակոնալ աշխատանքի հիմնություններ ու գիտելիքներ զարգացնել՝ որպես գործնական օրինակներ ուսումնասիրելով և վերլուծելով ՀԿՍ-ի աջակցությամբ իրականացվող դիակոնալ ծրագրերը: Վերապատրաստման դասընթացների թեմաներն էին՝ դիակոնիկ աշխատանքին մոտեցումները Հայաստանում, ծրագրային ցիկլի կառավարման հիմունքները, ԿԶՆ-ները և այլն: Գևորգյան ճեմարանի ուսանողները այցելեցին Աշտարակ, Գյումրի, Մեծամոր և այլ համայնքների սոցիալական կենտրոններ: Հավելյալ՝ հրատարակվեց «Էկումենիկ դիակոնիա» գիրքը, որը ներդրվեց ճեմարանում որպես լրացուցիչ ընթերցանություն Դիակոնիա առարկայի ուսանողների համար:

ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻՆ

No	ԾՐԱԳՐԵՐ
1.	«Արժանապատիվ կյանք սիրիահայերի համար»
2.	«Սիրիահայ երիտասարդների պայծառ ապագա»
3.	«Աջակցություն կարկտահարությունից տուժած համայնքներին»
4.	«Նախապատրաստվածություն և արագ արձագանքում աղետներին»

Որպես Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինքի (ACT Alliance) անդամ, ՀԿՍ-ն նպաստում է արտակարգ իրավիճակներից տուժած համայնքների կայունության բարձրացմանը, որդեգրելով համայնքահեն սոցիալ-հոգեբանական աջակցությունն արձագանքման գործողություններում:

ՀԿՍ-ի Նախապատրաստվածություն և արձագանքում աղետներին ռազմավարական ուղղությունն իրականացվում է Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինքի հայաստանյան ֆորումի անդամների հետ սերտ համագործակցությամբ: Վերջին տարիներին ՀԿՍ-ի ուշադրության կենտրոնում են Սիրիայից Հայաստան տեղափոխված փախստականների խնդիրները: ՀԿՍ-ն շարունակաբար փորձում է նոր մոտեցումներ գտնել աղետից տուժած բնակչության կարիքները լուծելու համար, համագործակցում է տարբեր կազմակերպությունների և հիմնականում Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու (ՀԱԵ) հետ լուծելու խնդիրները փախստականների ինտեգրման, սոցիալական ու տնտեսական կայունության և երկրում հաստատվելու հարցում: Այդ նպատակով իրականացվել են մի շարք հումանիտար և զարգացման ծրագրեր:

2018թ. «Արտ Հաուս» ուսումնական կենտրոնի, «Հալեպ», «Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող կենտրոն» ՀԿ-ների և ՀԱԵ համագործակցությամբ ՀԿՍ-ն իրականացրել է «Արժանապատիվ կյանք սիրիահայերի համար» ծրագիրը, որը նպաստեց հայաստանյան շուկայում փախստականների մրցունակության բարձրացմանը: 40 փախստականներ

ձեռք են բերել տարբեր մասնագիտություններ մասնակցելով տարբեր մասնագիտական դասընթացների. վարսահարդարման, դիմահարդարման, մատնահարդարման, ստիլիս-տիկայի, խոհարարության, սեղանի ձևավորման, խմորեղենի պատրաստման, կարի ու նորաձևության: «Հայկական Կարիտաս» բարեգործական ՀԿ-ի հետ համագործակցելով, դասընթացի ավարտից հետո շրջանավարտներին տրամադրվեցին աշխատանքային գործիքներ ըստ մասնագիտությունների:

Համաձայն 2018թ. ՀԿՍ-ի ծրագրերի ազդեցության գնահատման ուսումնասիրության՝ դասընթացների մասնակցած շրջանավարտների 80%-ը աշխատանք է գտել կամ վաստակում է ծառայություններ մատուցելով: Ծրագիրը նաև եկեղեցում փախստականներին սոցիալ-հոգեբանական աջակցություն է ցուցաբերում: Հոգևորականները հոգևոր աջակցություն և հոգեբանական խորհրդատվություն են տրամադրել սիրիական հակամարտության հետևանքով տուժած 200 փախստականների: Նրանք մասնակցել են տարբեր հանդիպումների և միջոցառումների, եկեղեցական պատարագների, իսկ ամենակարիքավորներին ժամանակ առ ժամանակ տրամադրվել է մարդասիրական օգնություն: Եկեղեցու կազմակերպած կանոնավոր միջոցառումների շնորհիվ ստեղծվել է «Կանանց ակումբ», որը նպատակաուղղված է կանանց ինտեգրմանը, սեփական կարողությունների ինքնահաստատմանը և դիմակայման կարողությունների զարգացմանը:

2018 թ. իրականացրած «Սիրիահայ երիտասարդության պայծառ ապագա» ծրագիրը օգնեց 17-35 տարեկան սիրիացի երիտասարդներին ինտեգրվել Հայաստանի հասարակության մեջ: Ծրագիրը նպաստեց երիտասարդների ինտեգրմանը, ներկայացրեց քրիստոնեական և ժողովրդավարական արժեքներ, նպաստեց նրանց մասնագիտական հմտությունների բարելավմանը, կարողությունների զարգացմանը՝ աշխատաշուկայում մրցունակ դառնալու դասընթացների միջոցով: Ծրագրի շրջանակներում կրթաթոշակների տրամադրումը հնարավորություն տվեց երիտասարդ փախստականներին շարունակել իրենց ուսումը և հաղթահարել սոցիալ-տնտեսական դժվարությունները: 2018թ. ընթացքում ծրագիրը աջակցել է 186 երիտասարդի (72 տղա և 114 աղջիկ) որոնցից 158-ը՝ Սիրիայից, 4-ը՝ Իրաքից և 24-ը՝ Հայաստանում առավել խոցելի տարածաշրջանի՝ Շիրակի մարզի համայնքներից:

Փախստականներին ուղղված ծրագրերից բացի, ՀԿՍ-ն Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինքի հայաստանյան ֆորումի անդամների և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Սոցիալական բաժնի հետ համատեղ իրականացրել է Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինքի կողմից ֆինանսավորված բազմաթիվ արագ արձագանքման ծրագրեր արտակարգ իրավիճակներում: Դրանցից է 2018-2019թ.թ. իրականացված «Աջակցություն կարկտահարությունից տուժած համայնքներին» արագ արձագանքման ծրագիրը: 2018թ. օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին տեղացած կարկուտների, հորդառատ անձրևների և փոթորիկների արդյունքում Հայաստանի 10 մարզերից 9 մարզերի թվով 300-ից ավելի համայնքներում ամբողջությամբ կամ մասամբ ավերվեցին 7000 հեկտար տարածքի մշակաբույսեր, ինչը բնակչության հիմնական սննդի և եկամտի աղբյուր էր: Աննախադեպ բերքի կորստի և վաղաժամ ձմեռային ցրտահարությունների պատճառով հազարավոր տնային տնտեսություններ ի վիճակի չէին ապահովել հիմնական սննդամթերքի ամենօրյա կարիքները: Բնակչության հատկապես կարիքավոր խավերը կանգնեցին հացի խնդրի առջև:

ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության կողմից ներկայացված տեղեկատվության և կարիքների արագ գնահատման արդյունքների հիման վրա, Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինքի հայաստանյան ֆորումը ընտրեց 4 ամենատուժած համայնքներ լեռնային շրջաններում՝ հումանիտար աջակցման նպատակով. Դսեղ համայնքը Լոռու մարզում և Առափի, Ոսկեհասկ և Հառիճ համայնքները Շիրակի մարզում: Սննդի օգնությունը ապահովեց 1222 առավել տուժած և խոցելի ընտանիքների / 4620 մարդու/ պարենային անվտանգությունը: Հումանիտար ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում իրականացվել են համայնքահեն սոցիալ-հոգեբանական աջակցության (CBPS) հիմնական սկզբունքները: Քաղաքապետարանի աշխատակազմի, համայնքի անդամների և տե-

ղի հոգևորականների (ՀԿՍ-ի արտակարգ իրավիճակներում գործող հոգևորականների ցանց) ներգրավվածությունը մեծապես նպաստեց տուժած բնակչության կայունությանը:

2018թ. հոկտեմբերին Հայ Առաքելական Եկեղեցու և Ճգնաժամների կառավարման ակադեմիայի հետ համատեղ իրականացվեց դասընթաց «Նախապատրաստվածություն և արձագանքում աղետներին սոցիալ հոգեբանական աջակցության կիրառմամբ» ՀԿՍ-ի հոգևորականների ցանցի, ֆորումի ներկայացուցիչների և ՀԿՍ աշխատակիցների համար՝ արտակարգ իրավիճակների ծրագրերում աջակցելու նպատակով: Դասընթացի ընթացքում բացատրվեց և քննարկվեց հոգևորականների դերը և մասնակցությանը աղետները կանխելու և աղետներին արձագանքելու գործում, պարզաբանվեց հումանիտար օգնություն կազմակերպելու և աղետյալների սոցիալ-հոգեբանական կարիքներին արձագանքելու, ՀԿՍ-ին ահազանգելու և տեղեկատվություն հաղորդելու, տեղահանման-տարհանման գործողություններին աջակցելու, էվակուացիայի պլանների ստեղծմանը մասնակցելու, տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համագործակցելու, աղետից հետո ռիսկերն ու վնասը գնահատելու և այլ հարցեր: Դասընթացն իրականացվեց վերապատրաստվողների ակտիվ մասնակցությամբ, հարց ու պատասխաններով: Պլանավորված է իրականացնել երկու դասընթաց 2019թ.:

Սեղանի ձևավորման դասընթաց
«ԱրտՀաուս» ուսումնական կենտրոնում

Սիրիացիների պատրաստած
ավարտական Ֆուրշետը

Ուխտագնացություն դեպի Ծաղկեվանք,
հունիս 2018թ.

Վարսահարդարման դասընթաց
«ԱրտՀաուս» ուսումնական կենտրոնում

Սիրիայի և տեղացի հայ երիտասարդների
հոգևոր ճամփորդությունը Լոռու ամառային
ճամբար

«Կոնֆլիկտներ և հիշողություններ»
դասընթացը սիրիահայ երիտասարդների
համար

Սիրիացի ուսանողներին
կրթաթոշակների տրամադրում

Սիրիացի երիտասարդների
կարողությունների զարգացում

Արագ կարիքների գնահատման
աշխատանքային խումբը աշխատում է
կարկուտից տուժած Դսեղ համայնքին

Սննդամթերքի բաշխումը կարկուտից
տուժած Դսեղ համայնքում

Մենդամթերքի բաշխումը կարկուտից տուժած Առափի համայնքում

Արագ կարիքների գնահատման աշխատանքային խումբը կարկուտից տուժած Դսեղ համայնքիմ

«Արտակարգ իրավիճակներին պատրաստվածության և արձագանքման խթանում» թեմայով դասընթաց

«Արտակարգ իրավիճակներին պատրաստվածության և արձագանքման խթանում» թեմայով դասընթացի մասնակիցները

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՋՈՐԱՅՈՒՄ

(Ուժեղ քաղաքացիական հասարակություն)

No

ԾՐԱԳՐԵՐ

Ա. ՀԿՍ-ի և ՀԿՍ-ի գործընկերների
կարողությունների զարգացում

Կարողությունների զարգացման ծրագրերի նպատակն է նպաստել քաղաքացիական հասարակության զարգացմանը՝ բարելավելով քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների (ՔՀԿ) մարդկային ռեսուրսների և ինստիտուցիոնալ կարողությունները: Լինելով ՀԿՍ-ի գործունեության ռազմավարական ուղղություններից մեկը, կարողությունների զարգացման ծրագրերն ուղղված են նրան, որ ամրապնդեն և աջակցեն ՔՀԿ-ների, ներառյալ եկեղեցահեն կառույցների, ծրագրային կառավարման հմտությունների զարգացմանը և հայեցակարգային հարցերում դիր-

քորոշումների մշակմանը՝ տրամադրելով համակարգված ուսուցում հետևյալ թեմաներով. ծրագրային ցիկլի կառավարում, կազմակերպական զարգացում, ռազմավարական պլանավորում, մոնիտորինգ և գնահատում, արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածություն և այլն:

2018թ. ՀԿՍ-ի Ծրագրային ցիկլի կառավարման վերապատրաստման ծրագրին մասնակցել է ինը կազմակերպություն՝ տասնչորս ներկայացուցիչով: Ծրագիրը ներառում էր երկու դասընթաց, ինչպես նաև գործնական հանձնարարություն՝ ծրագրի առաջարկի մշակում: Գործնական առաջադրանքի արդյունքում երկու նախագիծ շահել են դրամաշնորհ: Ծրագրերն ուղղված էին համայնքի խնդիրների լուծմանը:

Նշված երկու ծրագրերից մեկը, որը մեկնարկեց տարվա վերջին եռամսյակում, ուղղված էր Դաունի համախտանիշով երեխաների խնդիրներին, մասնավորապես բժշկական և վերականգնողական ծառայությունների հասանելիության և այդ ծառայությունների որակի բարձրացմանը մեր երկրում: Առողջապահական և վերականգնողական ծառայություններ տրամադրելու գործում առկա բացերը քննարկելու և դրանց արդյունավետ լուծման ուղիներ գտնելու նպատակով ծրագիրը ներգրավեց Դաունի համախտանիշով երեխաների ծնողներին և երեխաների հետ աշխատող բժշկական մասնագետներին: Ծրագրի մեջ ընդգրկված երեխաների բժշկական գննումն հնարավորություն տվեց գնահատել նրանց առողջական վիճակը և վերականգնողական աշխատանքների կարիքները: Կախված երեխայի զարգացման փուլից և առողջական վիճակից, ծնողներին տրամադրվեց մասնագիտական խորհրդատվություն վերականգնման կարիքների վերաբերյալ: Հոգեբանի հետ հանդիպումների ժամանակ ծնողները քննարկել են երեխաների վիճակի հետ կապված իրենց հոգեբանական մարտահրավերները և այն դժվարությունները, որոնց բախվում են հասարակության մեջ:

Բժիշկների և ՀՀ Առողջապահության նախարարության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ անցկացվեց երկու համաժողով: Համաժողովների ընթացքում վեր հանվեցին Դաունի համախտանիշ ունեցող երեխաների համապատասխան խնամքի ապահովման առկա բացերը, մշակվեց վարման կարգի վերաբերյալ արձանագրություն՝ Դաունի համախտանիշի հետ աշխատանքի ժամանակակից ընդունված միջազգային ստանդարտների հիման վրա: Նախնական պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից Հայաստանում արձանագրության հաստատմանն ուղղված հետագա քայլերի վերաբերյալ: Ծրագրի շրջանակներում տպագրվեց ռուսերենից թարգմանությամբ գրքույկ, որը մատչելի լեզվով ընդհանուր տեղեկություններ է ներկայացնում ծնողների և հասարակության լայն խավերի իրազեկվածությունը բարձրացնելու նպատակով: Գրքույկը ներկայացնում է Դաունի համախտանիշով երեխաների զարգացման տարբեր փուլերում տարբեր կարիքներն ու խնդիրները, այդ կարիքների հետ արդյունավետ աշխատելու տարբեր աշխատանքային մոտեցումները: Հանրահայտ մարդկանց ներգրավմամբ նկարահանված սոցիալական տեսանյութը բարձրացրեց հասարակության իրազեկվածությունը Դաունի համախտանիշի վերաբերյալ՝ ուղերձ հղելով հասարակությանը այդ մարդկանց ունակությունների և հասարակության մեջ լիարժեք տեղի մասին:

Իջևանի «Արևիկ» համայնքային կենտրոնում լրագրողական հմտությունների վերաբերյալ մեկ այլ ծրագրի իրականացման շնորհիվ 22 պատանիներ պատրաստվեցին՝ ակտիվորեն մասնակցելու համայնքային և հասարակական կյանքին: Նրանք ստեղծեցին «Տավուշի երիտասարդներ» բլոգը, որտեղ տեղադրեցին Տավուշի երիտասարդների փոքր հոդվածներ և տեսանյութեր: Ծրագրի շրջանակներում ստեղծված «Երիտասարդական բանավեճային ակումբ» ծրագիրը մարզում ակտիվացրեց երիտասարդական ներուժը, կրթելով ակտիվ եւ գրագետ երիտասարդ քաղաքացիներ, որոնք կարողացան արտահայտել տեղական խնդիրների վերաբերյալ իրենց մտքերը:

2018թ. ՀԿՍ-ն մեկնարկեց ևս մեկ կարողությունների զարգացման ծրագիր, որը նպատակ ունի կայունության պլանների մշակման և սոցիալական ձեռներեցության խթանման միջոցով նպաստել սոցիալական կենտրոնների կարողությունների զարգացմանը: Տարվա ընթացքում համապատասխան թեմաներով տրամադրվել են երեք վերապատրաստման դասընթացներ: Մշակվեց «Սոցիալական ձեռնարկատիրություն» երկարաժամկետ վերապատրաստման դասընթաց, որն իրականացվելու է 2019թ. «Կայունության պլանավորում» ուսուցողական-խորհրդատվական ծրագրին զուգահեռ:

Տարվա ընթացքում ՀԿՍ-ի աշխատակիցները մասնակցել են տարբեր գիտաժողովների, սեմինարների և ցանցային հանդիպումների Հայաստանում և արտերկրում՝ տեղեկատվության և փորձի փոխանակման, համապատասխան մասնագիտական ոլորտներում որակավորման բարձրացման և համայնքների հետ աշխատելու հմտությունների հզորացման նպատակով:

Հանդիպում հոգեբանի հետ

Եզրափակիչ գիտաժողով բժիշկ-մասնագետների և ՀՀ Առողջապահության նախարարության ներկայացուցիչների մասնակցությամբ

Դաունի համախտանիշով երեխաների մասին «Ես կարող եմ» սոցիալական վիդեոյի պրեմիերան

Մեդիա դասընթաց Իջևանի Արևիկ սոցիալական կենտրոնում

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ՉԱՆՈՒՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ

No Ծրագրեր

1. «Հայաստան և հարևաններ. խաղաղության փնտրտուք»
2. «Ձայն խաղաղությանը»

«Ձայն խաղաղությանը» ծրագիրը իրականացվում է հայաստանյան Կլոր սեղան հիմնադրամի կողմից «Շվեյցարիայի բողոքական եկեղեցիների միություն» (HEKS/EPER) կազմակերպության ֆինանսական աջակցությամբ 2018թ. նոյեմբեր ամսից: Ծրագրի նպատակն է զարգացնել երիտասարդների կարողու-

թյունները հակամարտությունների փոխակերպման վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության մարզերում (այս փուլով նախատեսված են Շիրակի և Տավուշի մարզերը), ինչպես նաև հնարավորություն ընձեռել, որպեսզի երիտասարդները կարողանան վեր հանել իրենց համայնքների խնդիրները և հասարակության լայն զանգվածներին իրազեկել դրանց մասին: Ծրագրով նախատեսված են հակամարտությունների փոխակերպման և տեսահոլովակների պատրաստման դասընթացներ:

Ծրագրի բաղադրիչներից մեկը հակամարտությունների ոչ բռնի փոխակերպման կարողությունների զարգացումն է: 2018թ. Կլոր սեղանը նախաձեռնել է «Հակամարտությունների փոխակերպում» ոչ ֆորմալ դասընթացի ուսումնական պլան, որով փորձական պարապմունքներ կիրականացվեն Շիրակի և Տավուշի մարզերում Հայ Առաքելական եկեղեցու թեմերի սոցիալական կենտրոններում: Դասընթացի նպատակն է իրազեկել և գիտելիք փոխանցել երիտասարդներին կոնֆլիկտների, արդյունավետ հաղորդակցության և բանակցությունների, համայնքներում ծագող կոնֆլիկտների, դրանց ոչ բռնի փոխակերպման վերաբերյալ: Դասընթացի անհրաժեշտությունն ու ակնկալիքները հասկանալու նպատակով Շիրակի ու Տավուշի մարզերում և Երևանի պետական համալսարանում իրականացվել են հանդիպումներ և քննարկումներ 90 երիտասարդների, 35 մանկավարժների, սոցիալական աշխատողների, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ուսանողների և դասախոսների հետ: Դասընթացի ծրագիրը մշակել է դր. Խաչիկ Գալստյանը, Երևանի պետական համալսարանի դասախոս, Ուրսինա Բենթելի Շվեյցարական Սվիսսփիս (swisspeace) կազմակերպության փորձագետի և ԵՀԽ հայաստանյան կլոր սեղանի հիմնադրամի աշխատակիցների մասնակցությամբ: Դասընթացը կիրականացվի Գյումրիի և Իջևանի սոցիալական կենտրոններում 2019 թ.:

Ծրագրի մեկ այլ բաղադրիչն է հանրային իրազեկումը: «Ֆորմիկա Արտ» ընկերությունը Կլոր սեղանի մասնակցությամբ իրականացրել է մեդիա լրագրության և տեսահոլովակների արտադրության վերաբերյալ կարճատև դասընթաց Գյումրիի, Իջևանի, Ոսկեպարի և Բերդավանի 31 երիտասարդների համար: Դասընթացի ավարտից հետո երիտասարդները դասընթացավարների օգնությամբ ստեղծեցին ֆեյսբուքյան էջեր և յուրօրյան ալիքներ (Իջևանի համար «Ուրբան TV», Գյումրիի համար «Եռանկյունի TV»): 33 տեսանյութ պատրաստվել և տեղադրվել են էջերում, որոնք ունեն 3310 դիտում: Կլոր սեղանի հիմնադրամի աշխատակիցների և դասընթացավարների աջակցությամբ իրականացվել է դասընթացի մասնակից խմբերի երկու փոխայցելություն:

Դասընթացավարների դասընթաց
«Հակամարտությունների ոչ
բռնի փոխակերպում»
Աղվերան, մարտ 19-20, 2019

Դասընթացի ավարտին մասնակիցները
ստացան վկայականներ

Ինտերակտիվ խաղեր «Հակամարտությունների ոչ բռնի փոխակերպում» թեստային դասընթացի ժամանակ Երևանի պետական համալսարանում

Շվեյցարական Սվիսփիս (swisspeace) կազմակերպության փորձագետի հետ հանդիպում Երևանի պետական համալսարանի ուսանողների հետ

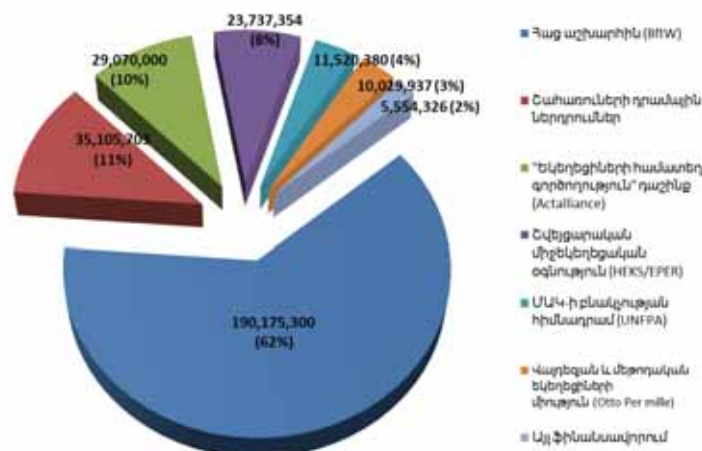
Ուսումնական ձեռնարկի ներկայացում Կլոր սեղան հիմնադրամի գրասենյակում

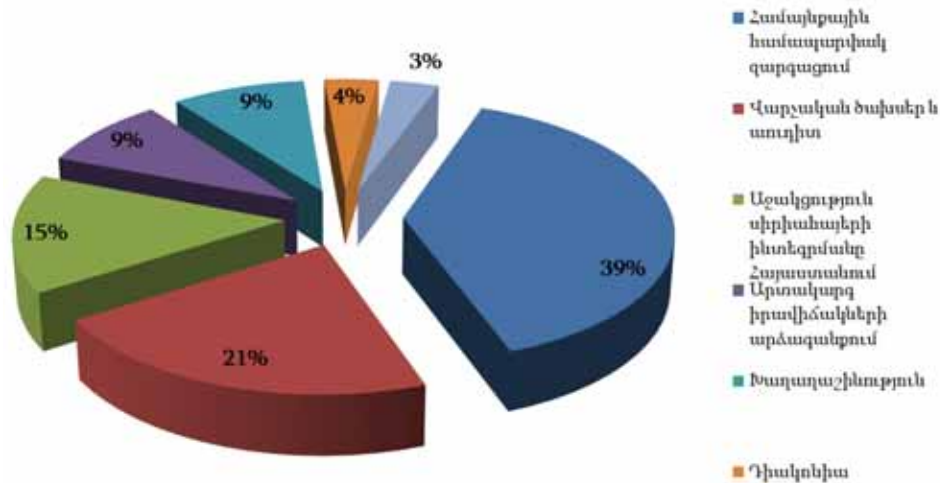
«Մեդիա և լրագրություն» դասընթաց Գյումրիի սոցիալական կենտրոնում

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

ՀԿՍ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ 2018Թ. (ՀՀ ԴԻԱՄԻ՝

ՀԿՍ-Ի ԾԱԽՍԵՐԸՆՍ ԾՐԱԳՐԵՐԻ 2018Թ. (ՀՀ ԴՐԱՄ)

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿ 2018Թ.

No	ԾՐԱԳՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ	ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ
ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ ԵՎ ԴԻԱԿՈՆԻԱ			
Ա. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐ			
1.	Գյումրիի սոցիալական կենտրոն	ՀԱԵ Շիրակի թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
2.	Համայնքային զարգացում Արմավիրում	ՀԱԵ Արմավիրի թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
3.	Համայնքային զարգացում Զրվեծում	«Զրվեծի երկտասարդներ կրթամշակութային» ՀԿ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
4.	Գավառի համայնքային կրթական կենտրոն	ՀԱԵ Գեղարքունյաց թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ

5.	Վարդենիսի կրթական կենտրոն	ՀԱԵ Գեղարքունյաց թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
6.	«Արևիկ» սոցիալական կենտրոն Տավուշում	ՀԱԵ Տավուշի թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
7.	Աշտարակի «Սուրբ Մարիանե» սոցիալական կենտրոն	ՀԱԵ Արագածոտնի թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
8.	Կարողությունների խթանում հանուն զարգացման	«Բոլոր սար» կրթամշակութային ՀԿ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
9.	Սաղմոսավանքի սոցիալական կենտրոն Արագածոտնի մարզում	ՀԱԵ Արագածոտնի թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ

Բ. ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄՈԲԻԼԻԶԱՑՈՒՄ

10.	Գյումրու «ՇՈՂ» համայնքահեն ցերեկային կենտրոն	Ամերիկայի Հայ Ավետարանչական Ընկերակցության Հայաստանի մասնաճյուղ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
11.	Նախապատրաստվածություն և արագ արձագանքում աղետներին	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար, Շվեդիայի եկեղեցի
12.	Սահմանամերձ համայնքների տնտեսական զարգացում մեղվաբուծության միջոցով	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար
13.	Աջակցություն կարկտահարությունից տուժած համայնքներին	ՀԿՍ	Եկեղեցիների համատեղ գործողություններ դաշինք
14.	Աշխատանքի միջազգային կամավորական ճամբարներ	«Ուսանողական Ջոկատների Հանրապետական Շտաբ -Կամավորական աշխատանքների ծառայություն» Հ/Կ	Հաց աշխարհի համար
15.	Մեղրատուն	ՀԱԵ Տավուշի Թեմ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
16.	Ամառային էկումենիկ ճամբար	«Քրիստոնյա կանանց Ֆորում» ԲՀԿ, Հայաստանի Աստվածաշնչային ընկերություն	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
17.	Զինծառայողների հոգևոր և հոգեբանական կայունության ապահովում	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար

18.	Երկխոսության խաչմերուկ	«Ծիածան» ՀԿ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ
19.	Գյուղական կյանք և ավանդույթներ	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար
20.	Արժանապատիվ կյանք սիրիահայերի համար	ՀԿՍ	Բողոքական եկեղեցիների բարեփոխումների աջակցության հիմնադրամ
21.	Սիրիահայ երիտասարդների պայծառ ապագա	ՀԿՍ, «Հալեպ» Հայրենակցական բարեսիրական ՀԿ	Հաց աշխարհի համար
22.	Սոցիալական աջակցություն Սուրբ Ծննդյան տոներին	ՀԱԵ Արագածոտնի, Արցախի, Արթիկի թեմեր, ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար

Գ. ԴԻԱԿՈՆԻԱ և ԱՐԺԵՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԻՄԱՍՏԱՎՈՐՈՒՄ

23.	Գենդերային տրանսֆորմատիվ մոտեցման միջոցով գենդերային բռնությունների կանխարգելում	ՀԿՍ	ՄԱԿ-ի Բնակչության Հիմնադրամ
24.	Կարողությունների զարգացում դիակոնիկ աշխատանքի վերաբերյալ	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար
25.	Գևորգյան ճեմարանում դիակոնիկ հարցերով դասախոսությունների շարքի ընդլայնում	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար
26.	Իրազեկման և հայեցակարգային հանդիպումներ	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար

ՈՒԺԵՂ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. Կարողությունների զարգացում ՔՀԿ-ների համար և հանրային երկխոսություն

27.	ԿՍ գործընկերների կարողությունների զարգացում	ՀԿՍ	Հաց աշխարհի համար
28.	Տավուշի պատանիների ծայնը սահմանից աշխարհին	ՀԱԵ Տավուշի Թեմ	Հաց աշխարհի համար
29.	Դաունի համախտանիշով երեխաների բժշկական տեղեկատվության հասանելիության բարելավում	«Արև երեխաներ» երեխաների առողջության և զարգացման կենտրոն» ՀԿ	Հաց աշխարհի համար, գործընկերների ներդրումներ

Բ. ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ ՀԿՍ-Ի ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

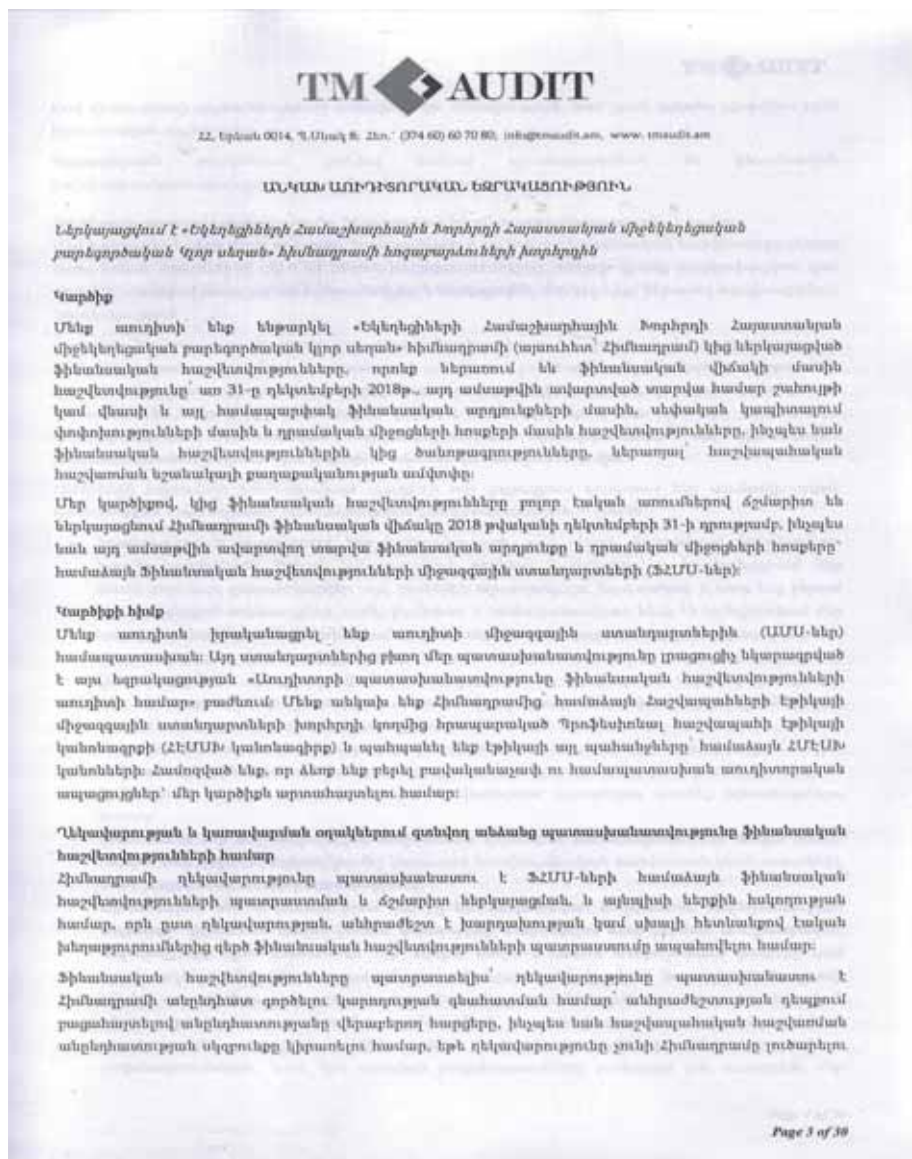
30. ՀԿՍ-ի անձնակազմի կարողու- ՀԿՍ Հաց աշխարհի համար
թյունների զարգացում

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԵՐԿԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՈՒՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ

31. Հայաստանը և հարևանները. խաղաղության փնտրտուք	ՀԿՍ	Շվեյցարական եկեղեցական օգնություն
32. Ձայն խաղաղությանը	ՀԱԵ Շիրակի, Տավուշի Թեմեր, ՀԿՍ	Շվեյցարական եկեղեցական օգնություն

ՉԱՎԵԼՎԱԾ2.

ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՉԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

կամ Հիմնադրամի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ սխալի կամ խարդախության արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամոռեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքների համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Հիմնադրամի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև դեկլարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամոռությունը:
- եզրահանգում ենք դեկլարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Հիմնադրամի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԱՆ ՄԻՋԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հասցե՝	ՀՀ Արմավիրի մարզ, Էջմիածին 1101, Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածին
Հեռ.՝	+374 10 517 157
Ֆաքս՝	+374 10 517 436
Կայք՝	www.roundtable-act.am
Էլ. փոստ՝	info@roundtable-act.am
Ֆեյսբուք՝	@ArmeniaRoundTable
Թվիթեր՝	@ArmRoundTable